

Saame, K. (2009). Rehabilitatsiooniteenus: alaealiste komisjonide perekeskne mõjutusvahend. Õpetajate Leht. URL: http://www.opleht.ee/?archive_mode=article&articleid=1129 (27.02.2009)

Rehabilitatsiooniteenus: alaealiste komisjonide perekeskne mõjutusvahend

Koidu Saame

Kristiine sotsiaalkeskuse rehabilitatsioonimeeskonna sotsiaaltöötaja

Tallinna ülikooli sotsiaaltöö instituudi doktorant

Mida ette võtta, kui kooli ajast ja inimestest ei piisa probleemipuntras õpilase ja tema perega süvitsi töö tegemiseks? Üks võimalus on esitada taotlus alaealiste komisjoni, et rakendatava mõjutusvahendi toel saaks õpilase tagasi koolipinki, tema halva käitumise kontrolli alla ning vanemad lapse kasvatamisel tuge. Alates 2005. aastast on kõikide Eesti alaealiste komisjonide mõjutusvahendite seas rehabilitatsiooniteenus. See on riiklikult rahastatud, kaasab peret ja võrgustikku ning võimaldab süsteemset nõustamist. Tüüpilist klienti iseloomustavad düsfunktsionaalsed peresuhted, pere ja kooli reeglite täitmata jätmine, õpiraskused, koolikohustuse mittetäitmine, käitumisprobleemid, suitsetamine ja alkoholi tarvitamine, halva mainega sõbrad.

2009. aasta alguse seisuga tegutseb Eestis üheksa teenuseosutajat: Kristiine sotsiaalkeskus Tallinnas, Tartu Laste Tugikeskus ja MTÜ Ühiselt Tartus, Pereabikeskus Pärnus, OÜ Corrigo ja MTÜ Virumaa Laste ja Perede Tugikeskus Jõhvis, MTÜ Life Factor Narvas, Porkuni kool Lääne-Virumaal ja Helxu OÜ Lõuna-Eestis ja Hiiumaal.

Rehabilitatsiooniteenuse eesmärk on nõustada õpilast ja perekonda ning luua toimiv tugivõrgustik. Iga rehabilitatsioonimeeskond koosneb vähemalt viiest eri eriala spetsialistist, kellest üks on eripedagoog. Näiteks Kristiine sotsiaalkeskuse meeskonnas töötavad lapse ja perega psühhiaater, psühholoog, eripedagoog-logopeed, pedagoog, meditsiiniõde ja sotsiaaltöötaja.

Iga kool võib pöörduda lastekaitse või alaealiste komisjoni poole, kes suunab õpilase vajadusel rehabilitatsiooniteenusele. Seejärel algab pere ja multidistsiplinaarse meeskonna koostöö, kuhu on kaasatud kogu võrgustik. Töö aluseks on pere ja meeskonna koostöös valminud rehabilitatsiooniplaan. Teenuse osutamise kestus varieerub kuuest kuust kolme aastani. Selle aja jooksul nõustavad alaealist ja peret psühholoog, eripedagoog, logopeed ja sotsiaaltöötaja. Oluline on koostöö pere, kooli, lastekaitse ja alaealiste komisjoniga. Protsessi käigus toimuvad vahehindamised ja töö lõpus antakse alaealiste komisjonile tagasiside.

2008. a korraldas Kristiine sotsiaalkeskus hasartmängumaksu nõukogu rahastatud projekti „Uudse mõjutusvahendi arendusseminarid – rehabilitatsiooniteenus alaealistele õigusrikkujatele”. Koostöös alaealistele õigusrikkujatele rehabilitatsiooniteenust osutavate meeskondadega korraldati teenust tutvustavad, hetkeolukorda kaardistavad ning arengut planeerivad seminarid teenuseosutajatele, -arendajatele ning olulistele sidusrühmadele.

Tähelepanu ja tunnustust väärivad koolide, omavalitsuste ja alaealiste komisjonide aktiivsus mõjutusvahendi katsetamisel. Teenuse arengu seisukohalt on oluline tekkinud küsimustele ühiselt vastuseid otsida ja tagasisidet anda.

Tööpraktika on näidanud, et koostööalt tugivõrgustiku ühised jõupingutused kannavad probleemipuntras alaealise ja tema pere toetamisel varem või hiljem vilja.

Teie küsimused on teretulnud telefonil 651 2705 ja e-aadressil Koidu.Saame@kristiinesk.ee.